

Morze N. V., Kuzminska O. G. Prepare a competitive Masters graduate in modern university.

The article explores the effective use of information and communication technologies (ICTs) in the preparation of masters in the modern university. There is an example of creating an electronic educational and informational open environment, as a means of public order to the education system.

Keywords: *information-educational environment, public resources.*

Мурасова Г. Є.

Київський національний торговельно-економічний університет

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СФЕРІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається питання міжнародного співробітництва освітніх закладів та світових організацій для підвищення ефективності підготовки конкурентоспроможних фахівців, що сприятиме євроінтеграції освітніх систем. Обґрунтовується доцільність такої співпраці в сфері дистанційної освіти.

Ключові слова: *дистанційне навчання, міжнародні освітні організації, міжнародна співпраця, євроінтеграція.*

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами у всіх сферах життя, що особливо впливає на розвиток освітянського простору. Освітня сфера зазнає значних трансформаційних процесів. Простір, де стикаються нові цінності і технології, нові стилі життя, вимагає нових, сучасних освітніх підходів, які б зберегли кращі надбання та підготували б людину, майбутнього фахівця, до роботи, творчості, до реалізації особистості в суспільстві [1].

В наш час відбувається хоч і не досить швидкий, але безперервний процес інтеграції України у світову економіку. Важливим питанням при цьому постає підготовка фахівців світового рівня. В країнах Західної Європи та Північної Америки значна частина фахівців проходить підготовку дистанційно, за допомогою дистанційних навчальних курсів, які створюють відповідні навчальні заклади. Популярність такої форми навчання, яка майже витісняє заочну, пов'язана з тим, що майбутні фахівці можуть навчатись без відриву від виробництва, мають гнучкий графік проведення занять, набувають додаткові навички роботи з новими інформаційними технологіями.

Як відомо, структура вищої освіти України розвивається відповідно до структури освіти розвинених країн світу, яка визнана ЮНЕСКО, ООН та іншими міжнародними організаціями. І сьогодні одним із завдань є піднесення її до рівня вищої освіти в розвинених країнах світу та інтеграції в міжнародне науково-освітнє товариство. В цьому контексті реформування вищої освіти України бажано проводити з врахування вимог Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO-88 (МСКЗ)), Міжнародної стандартної класифікації освіти (ISCED-97 (МСКО)), Міжнародного стандарту якості (серії ISO 9000) та вимог, критеріїв і стандартів, які узгодили країни-учасниці Болонського процесу [3].

Одним із важливих завдань Болонського процесу є впровадження, розвиток і підтримка системи навчання протягом життя. Ефективним шляхом вирішення цього завдання є широке використання можливостей дистанційної освіти. Це знайшло відображення у ряді документів, прийнятих у Європі за останнє десятиліття. Зокрема, у Резолюції Ради Європи від 13 липня 2001 року "Про електронне навчання" перед країнами-учасницями поставлено завдання "використовувати потенційні можливості мережі Інтернет, мультимедійних і віртуальних засобів для більш успішної й швидкої реалізації навчання протягом життя як основного принципу освіти, а також для

забезпечення доступу до освіти й підготовки для всіх осіб, зокрема для тих, чий доступ обмежений через соціальні, економічні, географічні або інші причини". Ще раніше, у січні 1987 року, була заснована Європейська асоціація університетів дистанційного навчання (EADTU) для сприяння співробітництву між європейськими організаціями відповідного профілю. Сьогодні до EADTU входить 21 представник від 19 країн, які забезпечують дистанційне навчання більше 2 млн студентів. Вказана тенденція притаманна не лише розвиненим країнам. Цим шляхом ідуть і країни Азії, Африки, Латинської Америки.

Використання електронних технологій у сфері освіти дозволяє значно зменшити витрати на підготовку спеціалістів. За даними ЮНЕСКО електронне навчання одного студента приблизно втричі дешевше навчання в системі традиційної освіти тієї ж країни. Це дозволяє зменшити навантаження на державний бюджет з одного боку, а з іншого – полегшує отримання освіти представникам соціально уражених верств населення, а також особам з особливими потребами. Крім того, гнучкість електронного навчання, можливість працювати в асинхронному режимі і різноманітні методики представлення навчальних матеріалів імпонують дорослим студентам, які не мають можливостей увесь свій час присвячувати навчанню [5].

В Україні 7 липня 2000 року було створено Український центр дистанційної освіти (УЦДО) Національного технічного університету України "КПІ", який покликаний забезпечувати розробку концепції дистанційної освіти, юридичної та правової бази, методичної бази дистанційної освіти України, дистанційних курсів на основі сучасних комп'ютерних технологій, координацію українських навчальних організацій, підготовку, перепідготовку, сертифікацію спеціалістів з використанням сучасних комп'ютерних платформ дистанційної освіти.

23 вересня 2003 року постановою Кабінету Міністрів України прийнято "Програму розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки". На виконання цієї постанови 21 січня 2004 року наказом Міністерства освіти і науки України затверджено "Положення про дистанційне навчання". Метою Програми визначено забезпечення широкого доступу населення до освітніх ресурсів і створення умов для безперервного навчання впродовж усього життя шляхом розвитку системи дистанційного навчання на основі новітніх педагогічних, інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Важливим кроком стало прийняття у 2005 році Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" на 2006-2010 роки. Проте у цій програмі основна увага приділяється вирішенню технічних аспектів.

На сьогодні розвиток дистанційної освіти в Україні поки що відстає від світового і європейського рівня, залишаючись переважно у сфері спеціалізованих курсів за окремими напрямками (мовні, бухгалтерські тощо), а на рівні вищої освіти – у зародковому стані в компетенції окремих ВНЗ.

Розвиток системи дистанційної освіти в Україні вимагає розробки і виконання наступних завдань:

- здійснення нормативно-правового, організаційного, науково-методичного, інформаційно-телекомунікаційного, матеріально-технічного, кадрового, економічного та фінансового забезпечення системи дистанційного навчання;

- удосконалення структури в системі дистанційного навчання шляхом розширення мережі її центрів;

- забезпечення контролю якості в системі дистанційного навчання за рахунок впровадження в практику експертизи курсів і технологій дистанційного навчання;

- забезпечення професійної підготовки та психологічної підтримки окремих груп населення, зокрема безробітних, громадян з особливими потребами, військовослужбовців строкової служби тощо.

Інтеграція науки і освіти передбачає:

- створення спільних дослідницьких центрів і програм, центрів колективного

користування дослідно-експериментальною і приладовою базою фундаментальних досліджень, надання з освітньою метою обладнання і площ інститутів Академії наук;

– активне сприяння академічній науці міжнародній інтеграції освітніх систем, створенню нового покоління підручників, адаптації міжнародного досвіду до національних і культурних особливостей;

– формування інформаційної бази фундаментальних досліджень з метою вдосконалення навчального процесу у вищих навчальних закладах;

– розвиток дослідно-експериментальної і прикладної баз фундаментальних досліджень для спільного використання науковцями, викладачами, студентами й аспірантами університетів і науково-дослідних організацій;

– розробку ефективних механізмів впровадження результатів науково-дослідницької роботи ВНЗ в суспільне виробництво на взаємовигідних засадах [4].

Міжнародне співробітництво в галузі дистанційної освіти допоможе вирішити вищезгадані завдання, саме тому йому відводиться головна роль у підвищенні рівня якості освітніх послуг. Багатокультурна та багатомовна модель такої співпраці виступає ефективним засобом задоволення освітніх потреб у глобальному масштабі. Інформаційні та комунікаційні технології полегшують взаємодію всесвітніх потоків інформації. Метою даної статті є оцінка ефективності міжнародного співробітництва в галузі дистанційної освіти та визначення його перспектив для України.

У 2006 р. у системі вищої освіти України зроблено важливі кроки з реалізації положень Болонського процесу та підготовлено План дій щодо їх впровадження до 2010 р. При Міністерстві освіти і науки України створено відомчу робочу групу супроводу Болонського процесу у вищій освіті України (розпорядження Міністерства освіти і науки України від 24.05.2006 № 93-р) та за розпорядженням Кабінету Міністрів України міжвідомчу робочу групу із впровадження Болонського процесу (наказ Міністерства освіти та науки України від 07.03.2006 № 164). Створено Національну групу промоутерів Болонського процесу в Україні (National Team of Bologna Promoters), до якої залучені фахівці провідних університетів України. Вони беруть участь у навчальних тренінгах з актуальних проблем вищої освіти на європейському освітньому просторі і, відповідно, проводять в Україні навчальні тренінги з проблем забезпечення якості вищої освіти, реалізації три циклової системи освіти та системи кваліфікацій європейського освітнього простору.

Серед діючих міжнародних проектів є такі, як:

- Проект ЮНЕСКО “Відкритий віртуальний Кампус центрів електронного навчання, науково-технологічних та інженерних університетів країн Центральної та Східної Європи” (UNESCO-CEEVU).

- Проект співробітництва з Посольством Франції в Україні “Створення системи дистанційного навчання з французької мови з метою підготовки до сертифікаційних іспитів.”

- Проект ЮНІДО. Створення дистанційного курсу “Технологічне передбачення” англійською та російською мовами.

- Проект співробітництва з Всесвітньою Академією Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Розроблення та використання дистанційного курсу BA VOIB DL 101 “Основи інтелектуальної власності” в перекладі українською мовою.

- Проект “Golden Gates to Ukrainian”. Створення та використання дистанційного курсу “Українська мова для іноземних громадян”.

European Distance and E-Learning Network (EDEN) – Європейська мережа дистанційного та електронного навчання – діє як форум і місце зустрічі для відкритого, дистанційного і електронного навчання в Європі. EDEN спрямована на просування загальноєвропейських проектів і допомагає Європейській комісії та державам-членам ЄС з рекомендаціями стосовно їх планів щодо зміцнення інтеграції ІКТ в навчання.

European Association of Distance Teaching Universities (EADTU), European Association for Distance Learning (EADL) – Європейська асоціація університетів дистанційного навчання (EADTU), Європейська асоціація дистанційного навчання (EADL) – це ще дві європейські організації, з якими співпрацює ЄС.

Європейська комісія зробила багато інвестицій у такі проекти, як Lingua, Сократ і Леонардо да Вінчі, для підготовки викладачів в рамках курсів на компакт-дисках та Інтернет. Наприклад, “Програма: освіта впродовж життя” визначається як найкраща для вивчення мов. Ці проекти і програми є важливими для встановлення зв’язків з ЄС і початку ефективної співпраці.

Ще одна організація GUIDE Association – Global Universities in Distance Education (Світові університети в дистанційній освіті) була створена за загальною потребою дистанційних університетів у заохоченні та підвищенні освіченості, шляхом підтримки наукових досліджень та розширення співпраці, поваги до культурного розмаїття кожного партнера-учасника даної організації. Асоціація сприяє обміну досвідом та ресурсами в області інформаційно-комунікаційних технологій, поліпшенню міжнародного співробітництва в галузі застосування цифрових технологій і наукових досліджень. В даний час більше 100 відкритих університетів та інститутів дистанційної освіти з усього світу приєднуються до асоціації.

Загалом, діяльність всіх міжнародних організацій з питань дистанційної освіти включає:

- розробку та підтримку навчального сектора, шляхом надання загальної платформи для міжкультурних досліджень і співпраці між установами / мережами у тісному зв’язку з національними та міжнародними установами;

- підтримку організацій-учасників для встановлення партнерських відносин для підготовки пропозицій і проектів, що фінансуються Європейською комісією та іншими міжнародними організаціями;

- прийняття системного підходу для подолання відмінностей, стимулюючи критичний аналіз сучасних досліджень та їх адаптації до потреб економіки;

- надання консультативних послуг національним та міжнародним, урядовим та неурядовим організаціям з питань освіти та підготовки кадрів за системою електронного навчання;

- надання допомоги для розвитку і зміцнення регіональних та національних мереж електронного навчання, програм і нових ініціатив на світовому рівні;

- встановлення дипломатичних відносин з іншими міжнародними організаціями або установами, що діють у різних секторах досліджень останнього покоління (біотехнології, біомедицини, робототехніки, мікророботів);

- допомогу у створенні спільних проектів і пошук відповідних спонсорів для таких проектів;

- розробку електронного доступу для того, щоб зробити доступ до нової інформації і комунікаційних технологій легше;

- покращення можливостей для об’єднання досвіду країн-членів з метою створення науково-дослідних проектів у партнерстві;

- встановлення загальних принципів для моделі співробітництва електронного університету [2].

Інтеграція освіти і науки є важливим фактором підвищення ефективності та якості вищої освіти, а відтак її конкурентоспроможності на європейському та міжнародному ринку освітніх послуг.

Дистанційне навчання може найкращим чином забезпечити платформу для міжнародного співробітництва за допомогою міжнародних мереж баз даних для електронного навчання.

Ідея створення глобальної мережі для всіх установ, пов’язаних з електронним

навчанням і дистанційної освіти, з'являється через необхідність підтримувати співробітництво і обмін між представниками різних регіонів світу в міжнародному віртуальному просторі.

Залучення України та її вищих навчальних закладів до міжнародної співпраці у сфері дистанційної освіти сприятиме не тільки підвищенню якості професійної освіти, але й загальному покращенню соціально-економічної ситуації та рівня життя.

Використана література:

1. Волкова Л. Й. Актуальні питання впровадження інноваційних технологій в освітній процес вищого навчального закладу. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/volkova-l-i-aktualn-pitanja-vprovadzhenja-novac-inih-tehnolog-i-v-osv-tn-i-proces-vishogo-navchalnogo-zakladu.html>
2. Карпенко М. Використання новітніх технологій навчання в Україні: вимоги Болонського процесу та перспективи запровадження. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/14.htm>
3. Лацихіна В. Основні концепції розвитку вищої освіти у постіндустріальній Франції. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.intellectinvest.org.ua/content/userfiles/files/gnvp/GNVP_36.pdf
4. Напреев Я. Л. Питання дистанційної освіти в контексті інтеграції України в світову економіку. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://economconf.uaforums.net/--vt31.html>
5. Шовкопляс О. А., Літвіненко О. А. Педагогічні рішення в системі дистанційної освіти Сумського державного університету. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.personal.sumdu.edu.ua/litvinenko/Pub/article.pdf>

Мурасова А. Е. Международное сотрудничество высших учебных заведений в сфере дистанционного образования.

В статье рассматривается вопрос международного сотрудничества учебных заведений и международных организаций с целью повышения эффективности подготовки конкурентноспособных специалистов, что, в свою очередь, способствует евроинтеграции образовательных систем. В статье обосновано целесообразность такого сотрудничества в сфере дистанционного образования.

Ключевые слова: дистанционное обучение, международные образовательные организации, международное сотрудничество, евроинтеграция.

Murasova A. E. International cooperation of higher educational establishments in the field of distance education.

The issue of international cooperation of educational establishments and international organizations is studied in the article to prove its positive influence on training efficiency of competitive professionals that promotes euro integration of educational systems. The expediency of such cooperation in the field of distance education is substantiated in the article.

Keywords: distance education, international educational organizations, international cooperation, euro integration.

Немченко Ю. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АДАПТАЦІЇ ЛЮДИНИ ДО УМОВ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ

У статті розглядаються проблеми функціонування системи адаптації молоді до загроз життєвого середовища та шляхи її удосконалення.

Ключові слова: безпека; адаптація дитини; загрози середовища; освітній проект; освітній простір; діяльнісне навчання; комунікаційні технології в навчанні.